

Een archeologisch bureau-onderzoek voor een terrein aan de Willem Beekmanstraat te Gulpen, gemeente Gulpen-Wittern (L)

K.A. Hebinck

ARC-Rapporten 2011-27

Geldermalsen
2011
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek voor een terrein aan de Willem
Beekmanstraat te Gulpen, gemeente Gulpen-Wittern (L)

ARC-Rapporten 2011-27
ARC-Projectcode 2010/347

Tekst
K.A. Hebinck
Afbeeldingen
K.A. Hebinck
Redactie
K. Otten

Versie 1.1 (Concept), 3 maart 2011

Autorisatie — A.J. Wullink

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2011

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

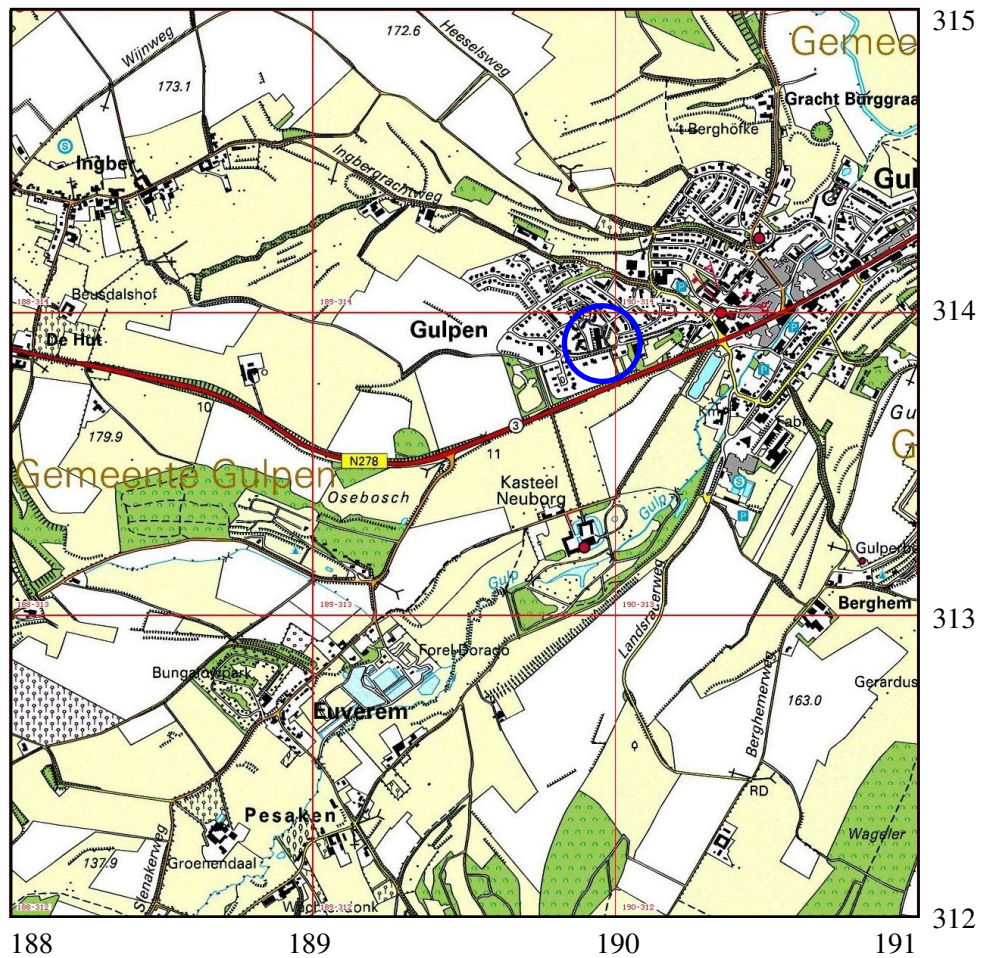
Projectnaam	Gulpen, Willem Beekmanstraat
Projectcode	2010/347
CIS-code	45.261
Beheer en plaats van documentatie	ARC bv
Projectleider	Drs. K.A. Hebinck
Contact	0345-620106, k.hebinck@arcbv.nl
Opdrachtgever	BRO Tegelen, mw. G. Peeters
Contact	077-3730601, guusje.peeters@bro.nl
Bevoegde overheid	Gemeente Gulpen-Wittem, dhr. J. Ubachs
Contact	043-8800763

Locatiegegevens

Toponiem	Willem Beekmanstraat
Plaats	Gulpen
Gemeente	Gulpen-Wittem
Provincie	Limburg
Kaartblad	69B
RD-coördinaten	W: 189.889/313.941 N: 189.969/313.970 O: 190.006/313.901 Z: 189.913/313.867
Oppervlakte	Ca. 7000 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Gulpen met dek van Formatie van Boxtel, Laagpakket van Schimmert
Geomorfologie	Lösswand
Bodem	Ooivaaggronden in colluvium
Historische situatie	De onderzoekslocatie is vanaf de jaren 70 van de vorige eeuw deels bebouwd. Hiervoor was het terrein in gebruik als bouw- en weiland.
Archeologische verwachting	Lage trefkans op archeologische resten uit de periode Paleolithicum – Nieuwe Tijd

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie (omcirkeld) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van BRO Tegelen heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een archeologisch bureau-onderzoek uitgevoerd voor een terrein aan de Willem Beekmanstraat te Gulpen, gemeente Gulpen-Wittem. Aanleiding voor dit onderzoek vormt de voorgenomen nieuwbouw op de locatie. Bij deze werkzaamheden worden mogelijk archeologische waarden bedreigd. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het bureau-onderzoek is uitgevoerd op 24 februari 2011 door drs. K.A. Hebinck. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.2).²

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie ligt binnen de bebouwde kom van Gulpen. De ligging van de onderzoekslocatie is weergegeven in afbeelding 1. Het terrein wordt in het oosten begrensd door de Willem Beekmanstraat, in het zuiden door de Oude Maastrichterweg en in het westen door het Zes Bunderveld. De onderzoekslocatie is grotendeels bebouwd. De oppervlakte van het onderzoeksterrein bedraagt ca. 7000 m² en het maaiveld ligt op een hoogte van 114,7 tot 119,3 m +NAP.

1.3 Overzicht van de geplande werkzaamheden

De bestaande werkzaamheden bestaan uit de sloop van de huidige bebouwing en de nieuwbouw van in totaal 21 woningen. Een overzicht van de toekomstige verkaveling is weergegeven in afbeelding 2. De exacte diepte van de geplande bodemverstoren is nog niet bekend.

1.4 Doel van het bureau-onderzoek

Doel van het bureau-onderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang hiervan is en of de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

1.5 Werkwijze

Voor het bureau-onderzoek wordt bronnenmateriaal uit diverse disciplines geraadpleegd en geïntegreerd tot een archeologisch verwachtingsmodel. Op basis van geologische, geomorfologische en bodemkundige informatie wordt een beeld geschetst van de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze landschappelijke ontwikkeling geeft inzicht in de potentiële bewoonbaarheid van de locatie. Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruikgemaakt van Archis2 – de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) – , de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en, indien van toepassing, van informatie over eerder verricht onderzoek en oudere archeologische waarnemingen. Naast deze informatie wordt, als deze voorhanden zijn, ook gebruikgemaakt van provinciale en gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor onderhavig onderzoek is gebruikgemaakt van de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Limburg.³ De historische ontwikkeling wordt beschreven aan de hand van historisch-topografisch kaartmateriaal en historische bronnen. Hierbij wordt ook ingegaan op eventuele (sub)recente verstoringen die de archeologische verwachting beïnvloeden.

³www.limburg.nl/cultuurhistorie

2 Resultaten bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

Het plangebied ligt ten oosten van de Maas in het dal van de Gulp in het Zuid-Limburgse heuvellandschap. De ondergrond van het Zuid-Limburgse landschap bestaat uit kalksteen uit het Krijt en tertiaire mariene afzettingen. Tijdens het Tertiair maakte Zuid-Limburg deel uit van de schiervlakte van de Ardennen. Dit was een door laterale riviererosie ontstane vlakte. Tijdens het Kwartair vond tektonische opheffing plaats, waardoor de Maas zich is gaan insnijden in deze vlakte. Doordat er tijdens de koude periodes van het Kwartair, de glaciale, sprake was van een sedimentoverschot, vond er geen erosie maar accumulatie van sediment plaats. Door de voortdurende opheffing en insnijding is een serie van rivierterrassen ontstaan, de zogenaamde Maas-terrassen. In het totaal zijn er 31 verschillende terrasniveaus bekend, die bestaan uit pakketten grof zand en grind, met een dikte van enkele tot een tiental meters. Op deze terrassen werd tijdens het Saalien en het Weichselien, het voorlaatste en laatste glaciaal, löss afgezet. Dit is een zeer fijne eolische afzetting. Het lössdek heeft een dikte van 1 tot 20 m (Berendsen 2005). De Maasafzettingen van de terrassen worden gerekend tot de Formatie van Beegden. De löss behoort tot het Laagpakket van Schimmert (Formatie van Bostel) (De Mulder et al. 2003). Door grootschalige ontbossing tijdens de Romeinse Tijd en de Late Middeleeuwen kon erosie van de löss op de plateaus en de hellingen plaatsvinden. Het geërodeerde materiaal werd onderaan de hellingen afgezet als colluvium (De Moor 2006).

Door de ligging van het plangebied op de overgang van de Maasterrassen naar het dal van de Gulp wordt de omgeving van de onderzoekslocatie gekenmerkt door een sterk reliëf (afb. 4). Ten westen van de onderzoekslocatie ligt het plateau-terras van Ingber (afb. 3; eenheid 9E6). Het diep ingesneden dal van de Gulp ligt ten oosten van de onderzoekslocatie (3T2). Door de diepe insnijding van de Gulp zijn vanaf het plateau-terras verschillende droge dalen ontstaan. Deze droge dalen (eenheden 15/14S3 en 11/10R3) zijn voornamelijk ontstaan in het laatste glaciaal (110.000 – 10.000 jaar BP)⁴ onder periglaciale condities. In deze tijd was er sprake van permafrost waardoor water niet de bodem kon indringen en dus werd gedwongen om oppervlakkig af te stromen. Ook trad gelifluctie op door het gedeeltelijk ontdooien van de permafrost. Het afgespoelde en afgegleden materiaal werd afgezet in de dalen als colluvium en is gedeeltelijk weer geërodeerd door de Gulp en haar zijbeken. Hierdoor zijn lösswanden (11/10A4) en afbraakwanden (17/16A2) ontstaan. Op de plaatsen waar de droge dalen uitkomen in de bredere beekdalvlakte van de Gulp zijn zogenaamde daluitspoelingswaaiers ontstaan. Deze puinwaaiers ontstonden doordat het water hier niet meer door een smal dal hoefde te stromen. De stroomsnelheid nam hierdoor af, waardoor het sediment als een waaier werd afgezet in de beekdalvlakte. Daluitspoelingswaaiers zijn op de geomorfologische kaart weergegeven als de eenheid 4G5. Volgens de geomorfologische kaart (afb. 3) ligt de onderzoekslocatie op een lösswand (11/10A4) die ten noorden en westen

⁴Before Present: jaren voor heden, waarbij 1950 als referentiejaar wordt gebruikt.

van de locatie overgaat in een afbraakwand (17/16A2). Lösswanden zijn dalwanden met een flauwe helling die niet onderhevig is aan erosie. Een afbraakwand is een steilere helling en is wel onderhevig aan erosie.

De bodem in het lösslandschap is sterk gerelateerd aan het reliëf en de geomorfologie. Een schematische weergave van de voorkomende bodems op de hellingen is weergegeven in afbeelding 5. Op de hogere vlakkere plateaus is sprake van relatief weinig erosie. Hierdoor komen op deze locaties bergbrikgronden voor (afb. 6; BLb6). Dit zijn gronden met een klei-inspoelingshorizont (Bt-horizont) die aan of nabij het oppervlak ligt. Deze gronden komen voornamelijk voor op hellingen met een hellingsgraad tussen 4% en 8% (De Bakker & Schelling 1989). In veel bergbrikgronden is door bewerking een nieuwe bouwvoor ontstaan. Op de steilere hellingen is de Bt-horizont geërodeerd en ligt de C-horizont aan het oppervlak. Doordat op deze hellingen veelal recent erosie is opgetreden, is er in deze gronden nauwelijks sprake van profielontwikkeling. Doordat afhankelijk van de hellinggraad op de hellingen van het lösslandschap meerdere bodemprofielen voorkomen, zijn deze gronden op de bodemkaart ondergebracht in de associatie löss-, terras- en kalksteenhellinggronden (AHc). Deze gronden komen in Zuid-Limburg in grote oppervlakten voor (Vleeshouwer & Damoiseaux 1990). Binnen deze associatie komen bergbrikgronden, ooivaaggronden en vorstvaaggronden voor.

In de dalen is sprake van colluvium. Doordat het merendeel van het colluvium is ontstaan door ontbossing in de Romeinse Tijd en de Middeleeuwen, is in het colluvium nog weinig bodemvorming opgetreden. In de dalen komen daarom ook voornamelijk vaaggronden voor (ooivaaggronden (Ldh6)). De onderzoekslocatie ligt binnen de bebouwing van Gulpen op dergelijke ooivaaggronden in colluvium. Het moedermateriaal kan bestaan uit zowel *in situ*-löss als secundaire löss. *In situ*-löss is vaak dicht onder het oppervlak kalkhoudend. De secundaire löss bestaat vaak uit siltige leem, maar kan afhankelijk van de hoeveelheid geërodeerd terrasmateriaal ook grind en zand bevatten (Vleeshouwer & Damoiseaux 1990). Secundaire löss kan over de gehele helling worden aangetroffen, maar komt het meest voor in de dalen als colluvium. In het dal van de Gulp liggen poldervaaggronden gevormd in riviersedimenten (Rn15C).

2.2 Bekende archeologische waarden

Het Zuid-Limburgse heuvelland is al lange tijd bewoond. De oudste menselijke resten dateren uit het Paleolithicum en de regio is sindsdien vrijwel altijd bewoond. Langs de beken zoals de Geul en de Gulp zijn archeologische resten gevonden uit het Vroeg- en Laat-Mesolithicum. De vondsten (vooral langs het dal van de Geul) zijn voornamelijk gedaan aan de randen van de lössplateaus of op kapen, veelal boven watervoerende beken (De Grooth 2007). In het Neolithicum werd voor het eerst akkerbouw bedreven in Zuid-Limburg. De landbouw begon hier zo'n 1000 jaar eerder dan op de zandgronden, mede door de van nature veel rijkere gronden (Barends et al. 2005).

Prehistorie

De oudste vondsten in de directe omgeving van de onderzoekslocatie dateren uit het Midden-Paleolithicum. Op 1 km ten noordwesten van de onderzoekslocatie is in een droogdal bij een veldkartering in 1988 een vuursteen-afslag (Levallios) uit het Midden-Paleolithicum gevonden (waarnemingsnr. 232.022). Op de Gulpenerberg, 1,2 km ten oosten van de onderzoekslocatie, is vuurstenen vuistbijl uit deze periode gevonden (waarnemingsnr. 19.638). Ook uit het Mesolithicum zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie archeologische resten gevonden. Op de Gulpenerberg, 1,2 km ten oosten van de onderzoekslocatie, liggen twee archeologische monumentterreinen met nederzittingsresten uit het Mesolithicum en Midden-Neolithicum (AMK-terreinen 5.554 en 5.555; hoge archeologische waarde). Deze twee terreinen omvatten samen twee overlappende nederzettingen, waarop een groot aantal vuurstenen artefacten zijn gevonden (waarnemingsnrs. 19.636, 19.637 en 19.638). De nederzettingen liggen op een hoge kaap boven de Geul. Ten zuiden hiervan zijn op de rand van de hoge kaap ook nog sporen van vuursteenbewerking uit het Mesolithicum en/of Neolithicum gevonden (waarnemingsnr. 19.639).

In het Neolithicum was Zuid-Limburg vrij intensief bewoond. Uit deze periode zijn in de directe omgeving van de onderzoekslocatie dan ook verschillende waarnemingen bekend. Voor een nederzetting in het Neolithicum was de aanwezigheid van water essentieel. Daarom zijn op de vlakke plateaus weinig vondsten gedaan. Vondsten zijn voornamelijk aangetroffen aan de randen van de plateaus, waar plaatselijk bronniveautjes aanwezig waren die uittraden vanuit het terrasplateau (De Grooth 2007). Op de Dolsberg, ca 1 km ten noorden van de onderzoekslocatie, zijn verschillende vuurstenen artefacten gevonden uit het Midden tot Laat-Neolithicum op een terrein dat waarschijnlijk door erosie is aangetast (waarnemingsnrs. 16.298 en 121.370). Op ca. 1 tot 1,3 km ten noordwesten van de onderzoekslocatie zijn op de rand van het plateau verschillende waarnemingen bekend van vuurstenen artefacten uit het Neolithicum (waarnemingsnrs. 41.694, 51.569, 121.373, 121.374 en 232.024).

In het heuvelland zijn voor de periode Bronstijd – IJzertijd weinig gegevens beschikbaar (Van Hoof 2007). In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen waarnemingen uit deze periode bekend. Uit pollenanalytische gegevens blijkt dat aan het einde van de Bronstijd het areaal cultuurland sterk moet zijn gegroeid in Zuid-Limburg.

Romeinse Tijd

In de Romeinse Tijd nam het areaal cultuurland nog verder toe (Barends et al. 2005). Zuid-Limburg was in de Romeinse Tijd onderdeel van de provincie *Germania Inferior*. Door de vruchtbare gronden vormde het lössgebied een belangrijk landbouwgebied. Vanaf het eind van de eerste eeuw en in de tweede eeuw werden in de streek villa's gebouwd, grote gespecialiseerde landbouwbedrijven. Circa 700 m ten zuidoosten van de onderzoekslocatie zijn bij de aanleg van de tramlijn Maastricht-Gulpen de restanten van een dergelijke villa gevonden (AMK-terrein 4.846; hoge archeologische waarde). Van het terrein is weinig bekend. Op het terrein zijn funderingsresten aangetroffen en is in 1979 bij een veldinspectie een concentratie bouwpuin en dakpannen vastgesteld (waarnemingsnrs. 38.962, 38.963 en 38.964). Het terrein ligt in de hellingvoet. Aangrenzend hieraan ligt AMK-terrein

5535. Dit terrein omvat sporen van begraving (waarschijnlijk een grafveld) en een stenen gebouw (mogelijk tempel) uit de Romeinse Tijd (waarnemingsnrs. 3951 en 38.961). In het laatste kwart van de 3e eeuw nam de bevolking af (Barends et al. 2005), mede als gevolg van de destabilisatie van het gebied door een afname van de politieke en militaire controle van de Romeinse overheid. Veel villa's werden in deze periode verlaten.

Vroege Middeleeuwen

In de Vroege Middeleeuwen was Zuid-Limburg dun bevolkt. De bewoning beperkte zich tot de meest gunstige plaatsen zoals het Maasdal en de verschillende zijbeken hiervan. De plateaus waren grotendeels verlaten waardoor het bos zich hier weer kon herstellen. Uit deze periode is in Zuid-Limburg voornamelijk veel bekend door het opgraven van de van oorsprong Romeinse nederzetting in Voerendaal. Deze bleef tot ca. 700 bewoond (Stoepker 2007). Er wordt aangenomen dat de vroegmiddeleeuwse bewoning zich voornamelijk concentreerde in de beekdalen. In de omgeving van de onderzoekslocatie is één waarneming bekend uit deze periode. Op 625 m ten noordoosten van de onderzoekslocatie, op het terrein van de voormalige St. Petruskerk in Gulpen (AMK-terrein 15.735; zeer hoge archeologische waarde), zijn (restanten van) achttien graven uit de Vroege Middeleeuwen gevonden (waarnemingsnr. 48.257).

Door de toenemende bevolking werden vanaf ca. 1000 de plateaus weer ontgonnen en in gebruik genomen als akkerland. Hierdoor trad hernieuwde erosie op met de afzetting van colluvium in de dalen als gevolg. Vanaf de 13e eeuw bereikte het cultuurlandschap in Zuid-Limburg zijn maximale omvang (Barends et al. 2005, Stoepker 2007). In het lössgebied vindt rond 1400 een kleine terugval plaats in het agrarische gebruik.

Late Middeleeuwen

Uit de Late Middeleeuwen zijn in en rondom Gulpen verschillende archeologische resten bekend. De belangrijkste zijn de goed bewaarde restanten van een motte op ca. 1 km ten noordoosten van de onderzoekslocatie (AMK-terrein 559; zeer hoge archeologische waarde, beschermd). De motte ligt nabij het punt waar de Gulp in de Geul uitkomt. Op het eerder genoemde AMK-terrein 15.735 zijn naast de restanten van een vroegmiddeleeuws grafveld ook de overblijfselen van een Romaanse toren van de voormalige St. Petruskerk aanwezig. De oude dorpskern van Gulpen is aangemerkt als archeologisch monument (AMK-terrein 16.433). Hierbinnen kunnen archeologische resten worden verwacht uit de Late Middeleeuwen tot Nieuwe Tijd. De begrenzing hiervan is gebaseerd op 19e- en vroeg 20e-eeuwse kaarten. De grens hiervan ligt op ca. 300 m ten oosten van de onderzoekslocatie. Ook de dorpskernen van Ingber (AMK-terrein 16.380), Euverem (16.431) en Berghem (16.434) zijn aangemerkt als archeologisch monument. Buiten deze monumentterreinen zijn op 580 m ten noordoosten (waarnemingsnr. 28.669) en 1,1 tot 1,4 km ten noordwesten van de onderzoekslocatie (waarnemingsnrs. 232.023 en 232.025) nog nederzittingsresten uit de Late Middeleeuwen tot Nieuwe Tijd aangetroffen.

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn enkele archeologische onderzoe-

ken vermeld in Archis. Langs de Ingbergrachtweg, 250 m ten noordoosten van de locatie is in december een bureau- en booronderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnrs. 44.464 en 44.465). De resultaten hiervan staan nog niet in Archis vermeld. In de kern van Gulpen is in 2007 een archeologische begeleiding en opgraving uitgevoerd (onderzoeksmelding 17.979). Hierbij zijn nederzettingenresten aangetroffen uit de Late Middeleeuwen (vondstmelding 409.380).

Archeologische trefkans

De archeologische trefkans volgens de IKAW wordt bepaald door het bodemtype. De bergbrikgronden en de ooivaaggronden in *in situ*-löss op de randen van de plateaus hebben een hoge trefkans; de radebrikgronden en löss-, terras- en kalksteenhellinggronden hebben een middelhoge trefkans en de ooivaaggronden in het colluvium en de poldervaaggronden gevormd in riviersedimenten een lage trefkans. Door de ligging van de onderzoekslocatie op ooivaaggronden in colluvium heeft de onderzoekslocatie een lage trefkans op zowel de IKAW (afb. 7) als de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Limburg (afb. 8). Op de hoogtekaart van de onderzoekslocatie is te zien dat het terrein lager ligt dan de omgeving en waarschijnlijk deels is ingegraven in de helling. Hierdoor is het bodemprofiel in een groot deel van het terrein afgetopt en moet de trefkans op archeologische resten naar beneden worden bijgesteld.

2.3 Historische situatie en bouwhistorische waarden

De onderzoekslocatie ligt ten westen van de oude dorpskern van Gulpen. Gulpen is ontstaan in de Vroege Middeleeuwen in het dal van de Gulp. De onderzoekslocatie zelf is voor lange tijd in gebruik geweest als bouw- en weiland. Zowel op de kadastrale kaart van begin 19e eeuw (afb. 9) als de topografische kaart van begin 20e eeuw (afb. 10) is te zien dat de locatie onbebouwd is. Op de topografische kaart uit 1968 (afb. 11) is er voor het eerst bebouwing direct ten oosten van de locatie te zien. Het huidige gebouw op het onderzoeksterrein is gebouwd in de jaren 70 van de vorige eeuw. Het gebouw is voor het eerst te zien op de topografische kaart uit 1979 (afb. 12). Bij de bouw hiervan is de bodem waarschijnlijk voor een groot deel verstoord.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de bij het bureau-onderzoek verkregen informatie kan een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie worden opgesteld.

De locatie ligt op de overgang van een plateauterras naar het beekdal van de Gulp. Op de onderzoekslocatie zelf wordt colluvium verwacht, waarin een ooivaaggrond is gevormd. In de prehistorie vond vooral bewoning plaats op de terrasranden en vanaf de Romeinse tijd ook in de dalen. Voor de hellingen en dus ook voor de onderzoekslocatie, geldt een lage trefkans op archeologische resten. Wel kunnen in het colluvium verspoelde resten van het plateau en de helling worden aangetroffen. De vondsten zullen gezien de lage grondwaterstand voornamelijk bestaan

uit anorganische resten zoals (vuur)steen en aardewerk en misschien metaal. De onderzoekslocatie is in de jaren 70 van de vorige eeuw bebouwd. Hierbij is een deel van het terrein afgegraven, hetgeen de kans op archeologische resten verder verkleint.

3 Samenvatting en conclusie

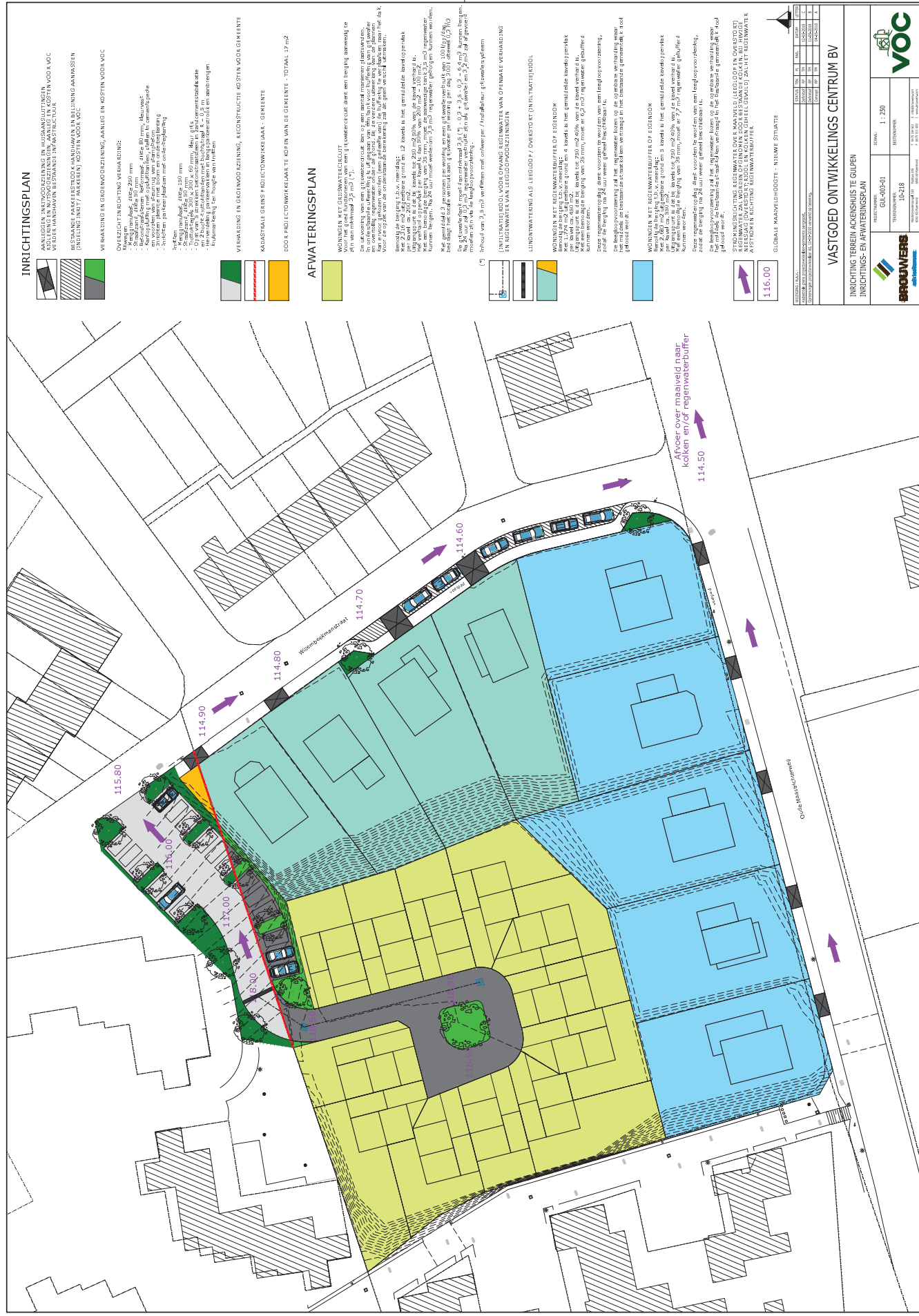
De onderzoekslocatie ligt op de overgang van een plateauterras naar het beekdal van de Gulp. Op de onderzoekslocatie zijn ooivaaggronden in colluvium aanwezig. In de prehistorie vond vooral bewoning plaats op de terrasranden en vanaf de Romeinse tijd ook in de dalen. Voor de hellingen met ooivaaggronden in colluvium en dus ook voor de onderzoekslocatie, geldt een lage trefkans op archeologische resten. Wel kunnen in het colluvium verspoelde resten van het plateau en de helling worden aangetroffen. De onderzoekslocatie is in de jaren 70 van de vorige eeuw bebouwd. Hierbij is het terrein deels ingegraven in de helling. Hierbij is waarschijnlijk een deel van het archeologische niveau afgegraven, hetgeen de kans op archeologische resten verder verkleint. Op basis van de resultaten van het bureau-onderzoek wordt dan ook geconcludeerd dat er binnen het onderzoeksterrein waarschijnlijk geen intacte archeologische waarden aanwezig zijn die worden bedreigd door de voorgenomen werkzaamheden.

4 Aanbeveling

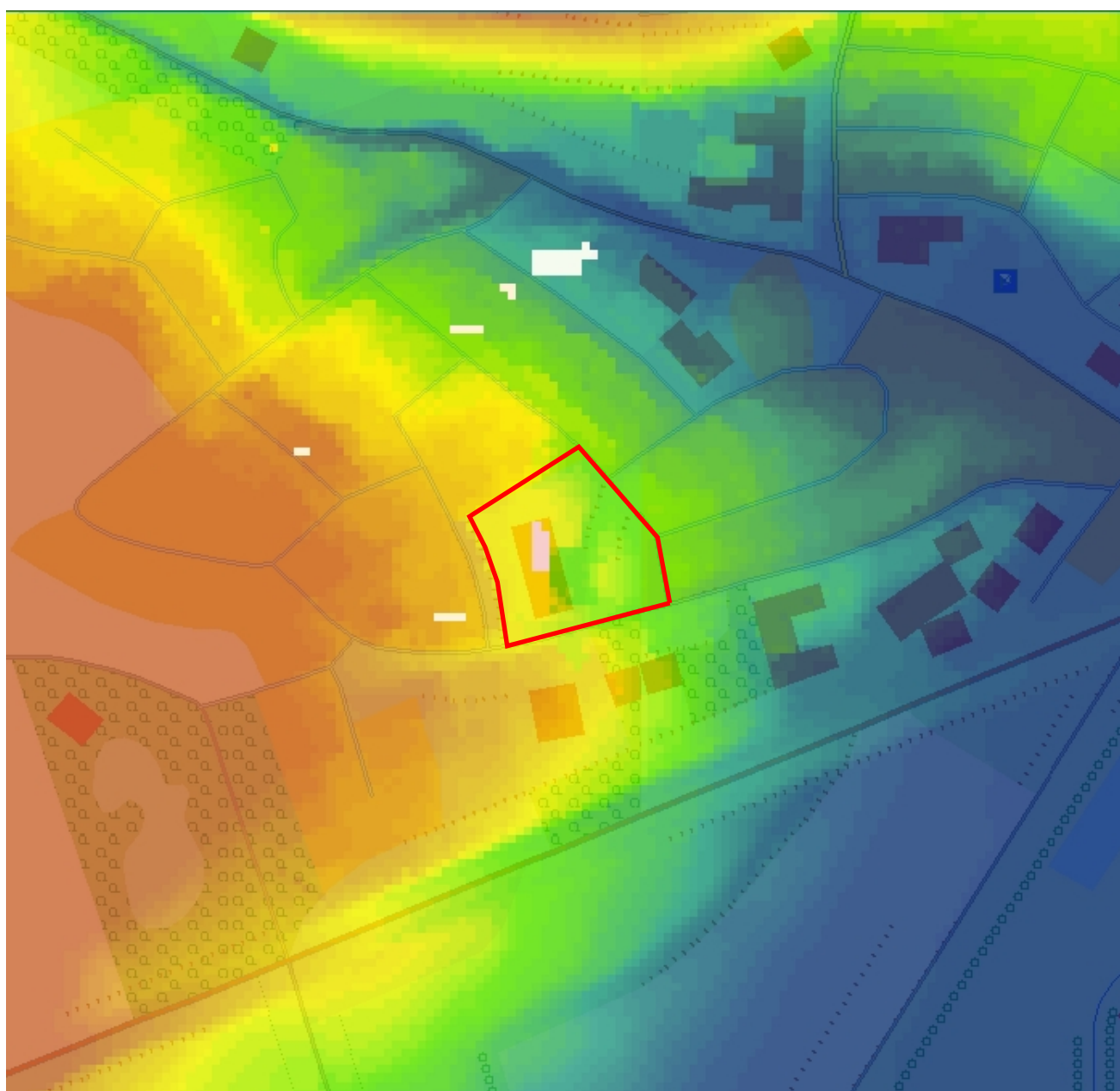
Uit het bureau-onderzoek blijkt dat de onderzoekslocatie een lage tot zeer lage trefkans heeft op archeologische resten. De voorgenomen werkzaamheden vormen dan ook geen bedreiging voor het bodemarchief. Op basis van dit onderzoek wordt archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht en wordt geadviseerd de onderzoekslocatie vrij te geven. Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Gulpen-Wittem, om het terrein definitief vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft echter van kracht. Mochten er op de locatie alsnog archeologische sporen worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld te worden gemeld bij het bevoegd gezag.

Literatuur

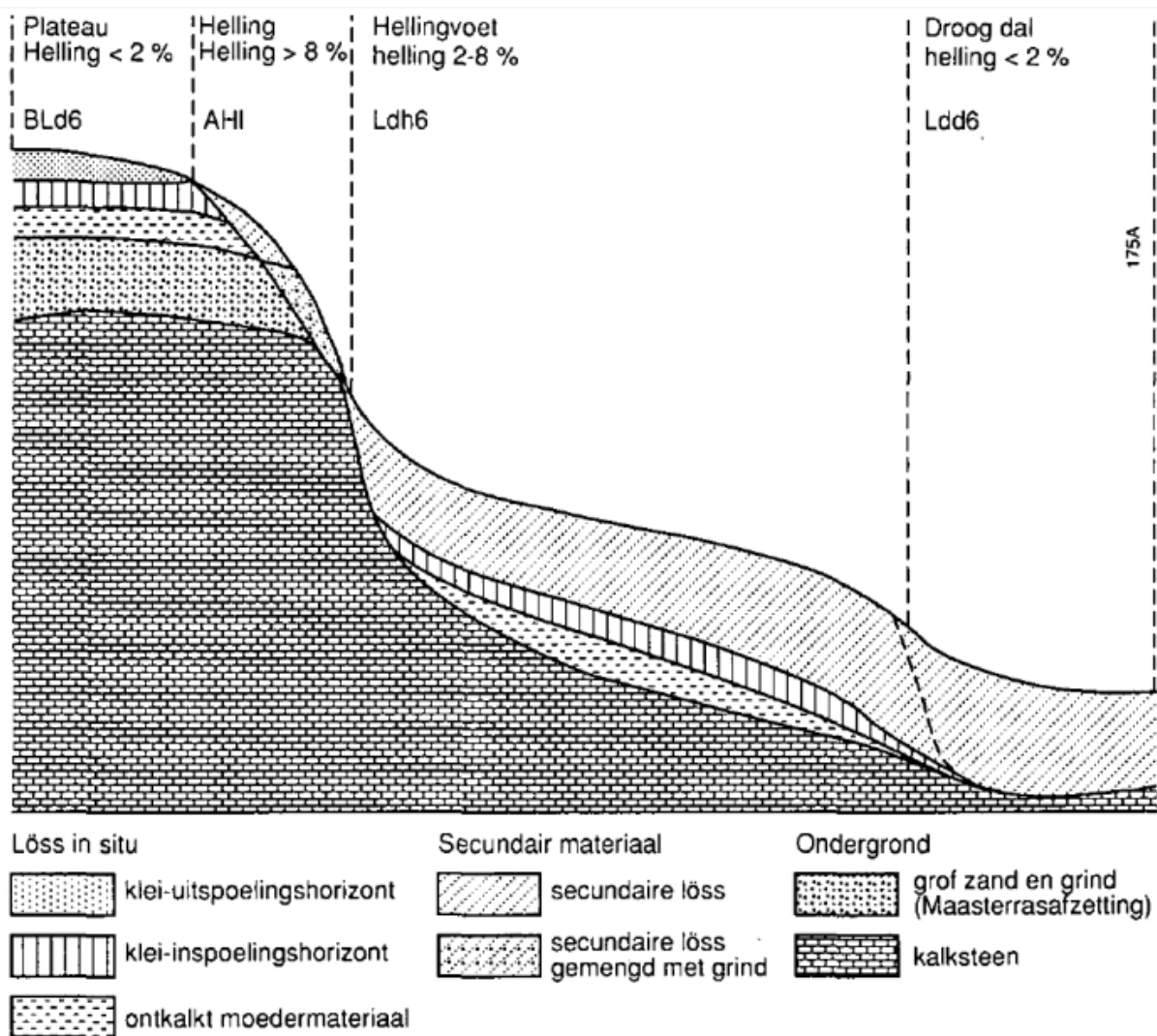
- Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.
- Barends, S. et al. (red.), 2005. *Het Nederlandse landschap. Een historisch-geografische benadering*. Utrecht.
- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). 4e, geheel herziene druk.
- Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Assen.
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register; versie 1.0*. Amersfoort.
- Grooth, M. de, 2007. *Evaluatie en Synthese van het sinds 1995 in Limburg uitgevoerde archeologische onderzoek met betrekking tot de Vroege Prehistorie*. Provincie Limburg.
- Hoof, L. van, 2007. *Evaluatie van het onderzoek naar de late prehistorie in Limburg sinds 1995*. Provincie Limburg.
- Moor, J.J.W. de, 2006. *Human impact on Holocene catchmentdevelopment and fluvial processes - the Geul River catchment, SE Netherlands*. Vrije Universiteit, Faculty of Earth and Life Sciences (diss.).
- Mulder, E.F.J. de, M. C. Geluk, I. L. Ritsema, W. E. Westerhoff & T. E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.
- Stoepker, H., 2007. *Evaluatie en Synthese van het sinds 1995 in Limburg uitgevoerde archeologische onderzoek met betrekking tot de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd*. Provincie Limburg.
- Vleeshouwer, J.J. & J.H. Damoiseaux, 1990. *Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 62 – 61 West en Oost Maastricht - Heerlen*. Wageningen (Stichting voor Bodemkartering, Wageningen).

Afbeelding 2. Overzicht van de toekomstige situatie. Bron: Vastgoed Ontwikkelings Centrum BV.

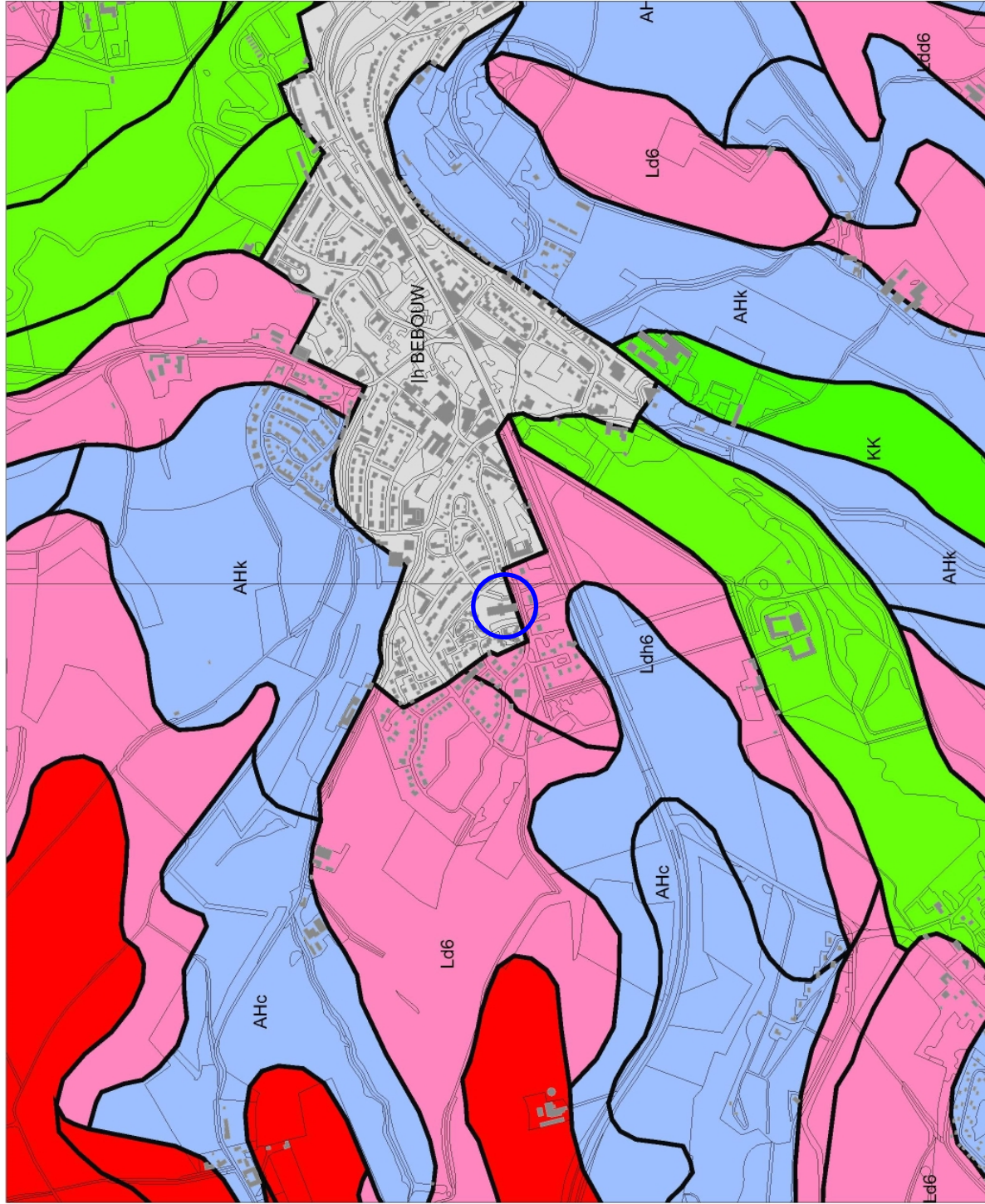

Afbeelding 4. Hoogtekaart van de onderzoekslocatie (rood omlijnd) en omgeving. Bron: www.ahn.nl.

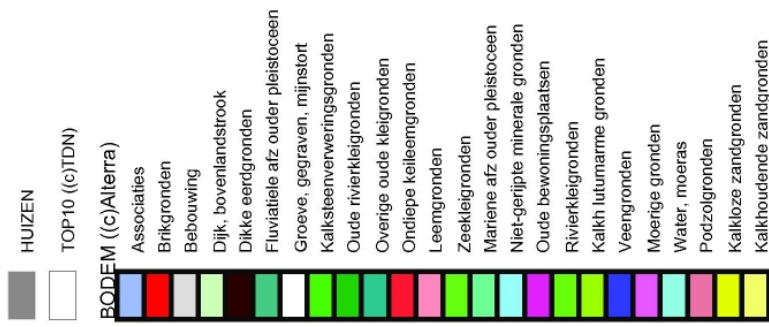
Afbeelding 5. Voorkomen van de verschillende bodemtypen ten opzichte van de positie in het landschap. Bron: (Vleeshouwer & Damoiseaux 1990).

191329 / 315046

188589 / 312808

Legenda

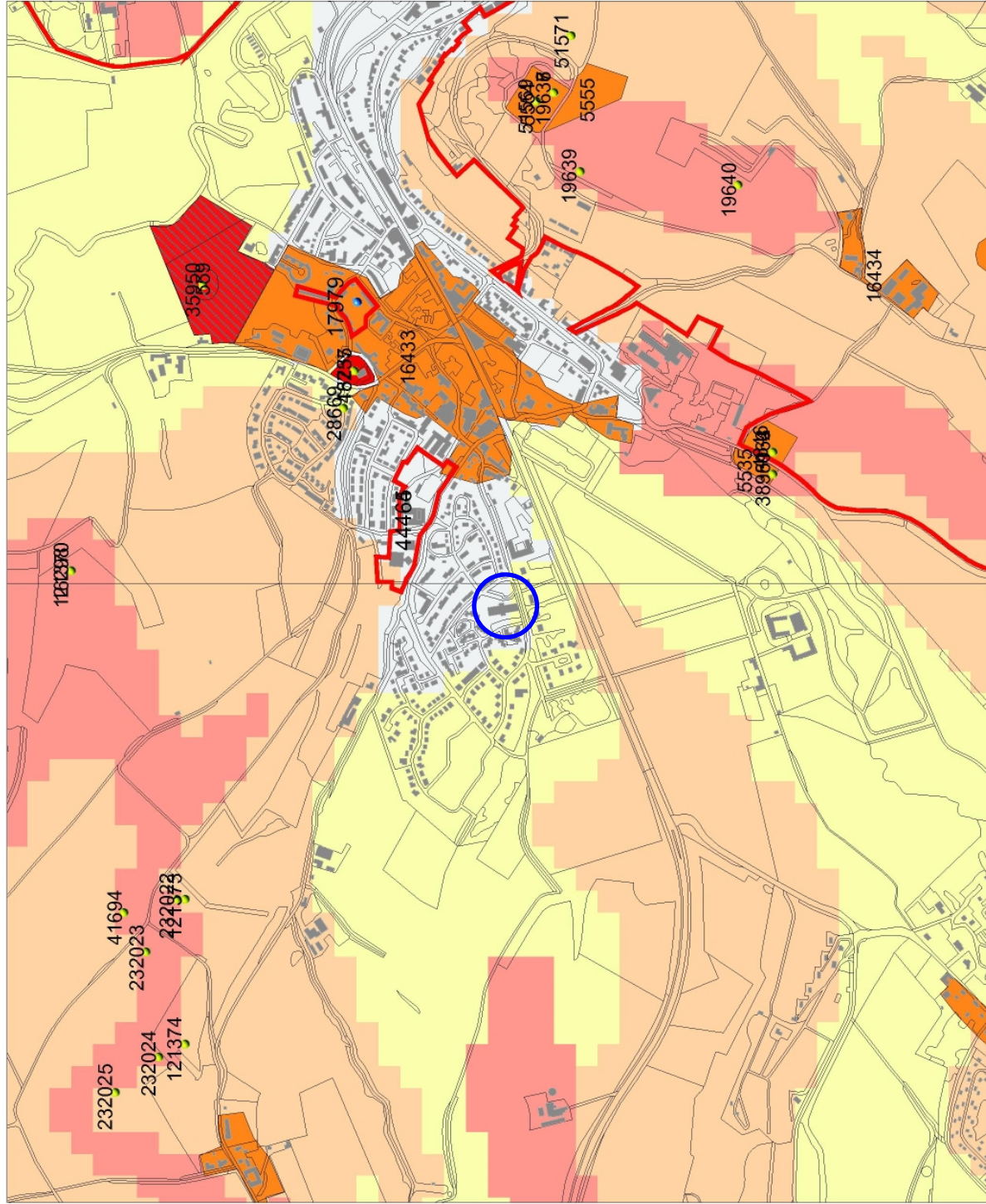
Archis2

Afbeelding 6. Bodemkaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis2.

11-02-2011

191329 / 315046

188589 / 312808

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
- VONDSMELDINGEN
- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- TOP10 (©TDN)
- MONUMENTEN
 - archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW
 - zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middel-hoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middel-hoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

0 500 m

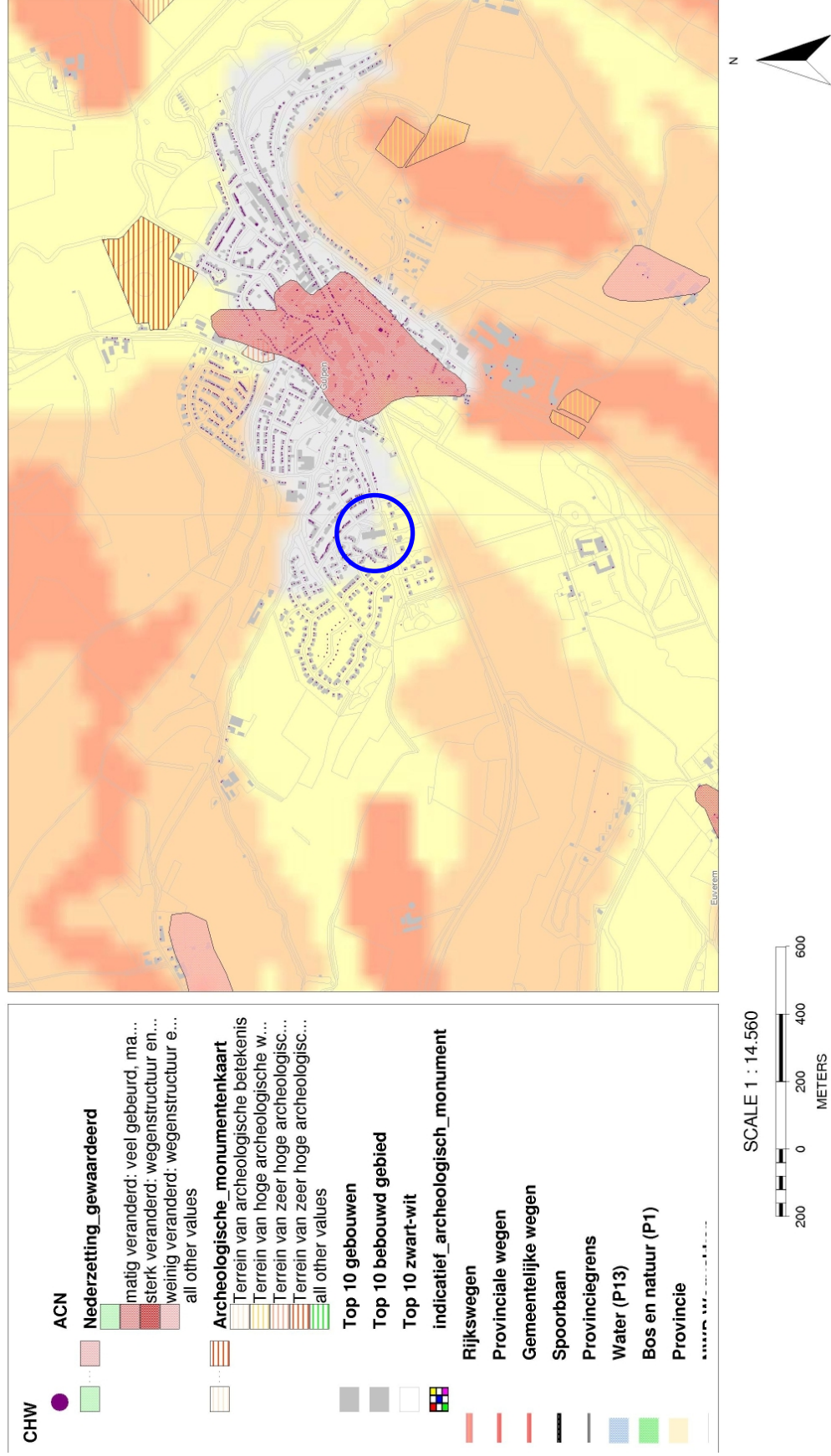
Archis2

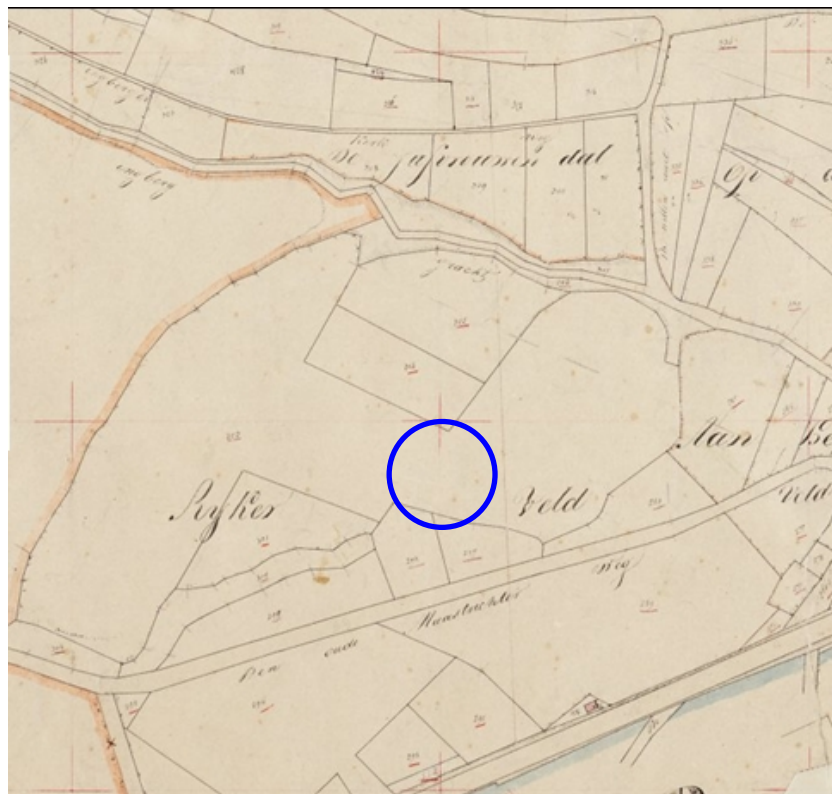
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Afbeelding 7. Archeologische waarden op de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en in de omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis2.

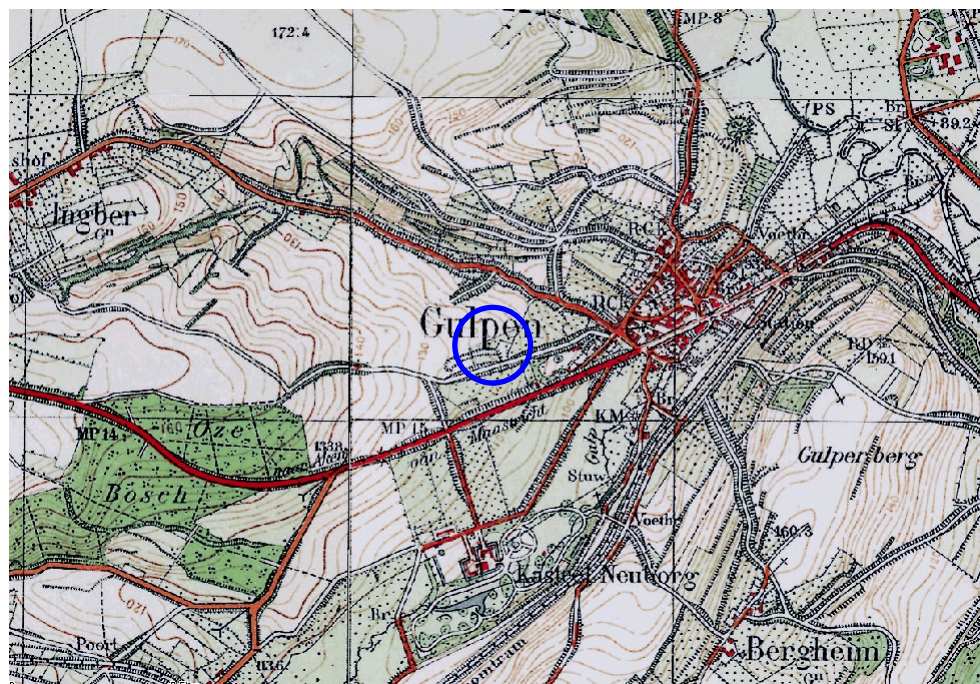
Cultuurhistorische waarden - Provincie Limburg

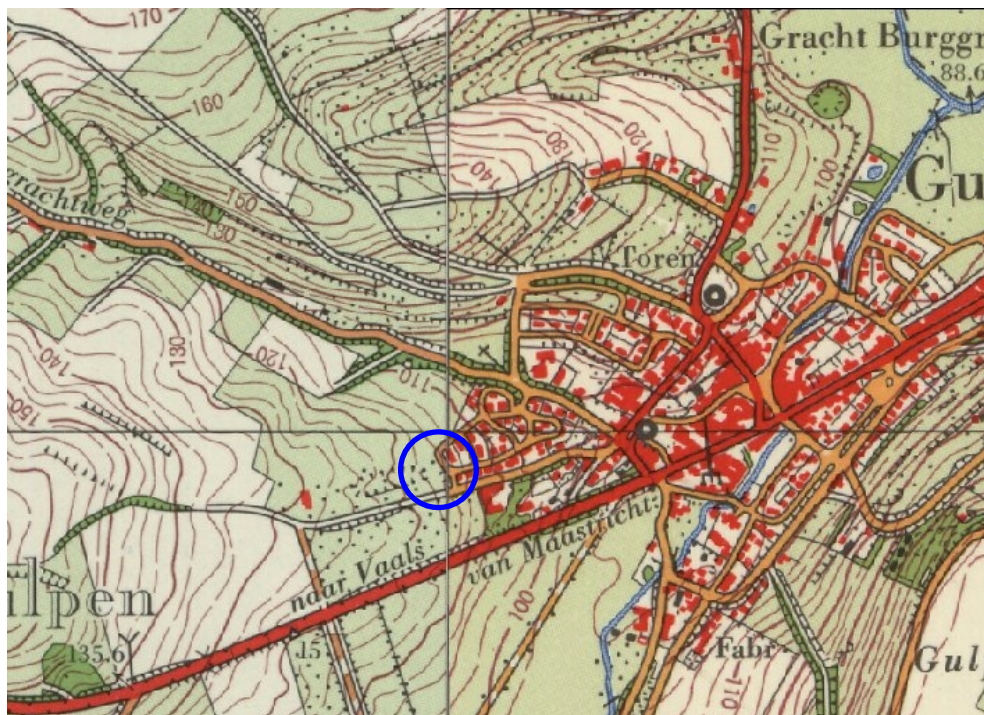
Afbeelding 8. De onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving op de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Limburg.

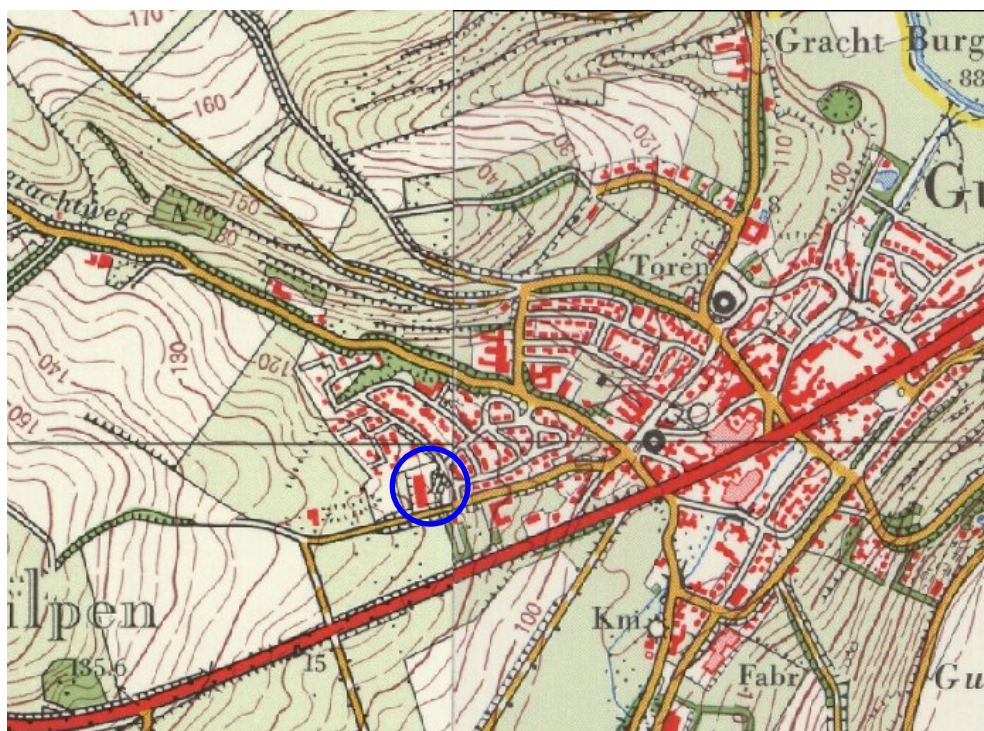
Afbeelding 9. De onderzoekslocatie (omcirkeld) op een kadastrale kaart uit het begin van de 19e eeuw. De kaart is westelijk gericht. Bron: www.watwaswaar.nl.

Afbeelding 10. De onderzoekslocatie (omcirkeld) op een topografische kaart uit het begin van de 20e eeuw. Bron: www.kich.nl.

Afbeelding 11. Een deel van de onderzoekslocatie (omcirkeld) op de topografische kaart uit 1968. Bron: www.watwaswaar.nl.

Afbeelding 12. De onderzoekslocatie (omcirkeld) op een topografische kaart uit 1979. Bron: www.kich.nl.

11-02-2011

190139 / 314076

189773 / 313778

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)

0 75 m

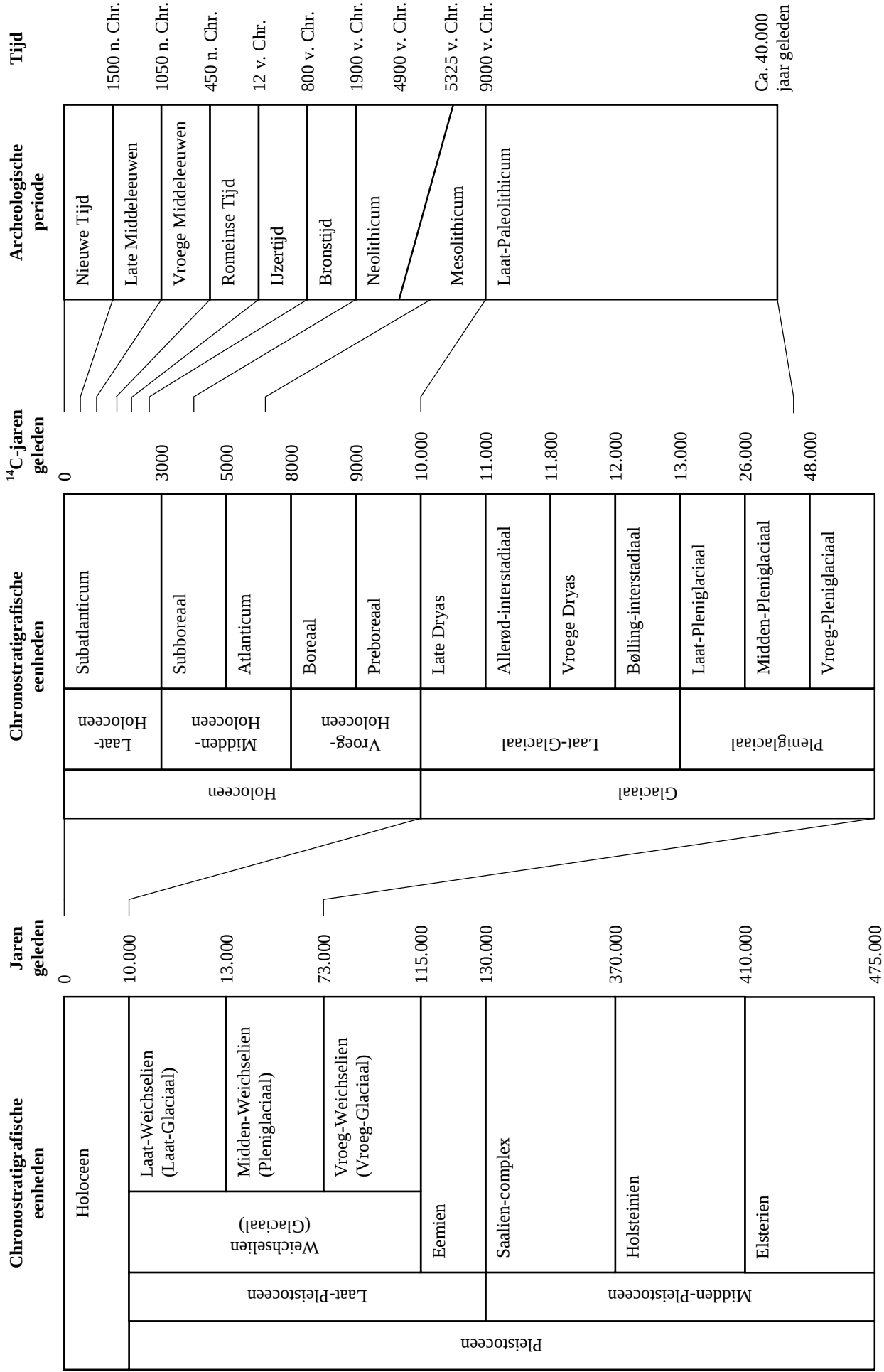

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Afbeelding 13. Het onderzoeksgebied en de ligging van de boringen.

Bijlage 1. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.